

Voința Poporului

ORGAN AL „LIGEI APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE“

ABONAMENTUL
Pe un an 160 Lei
Pe jumătate an 80 Lei
Pe trei luni 40 Lei
REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
ARAD

STRADA EMINESCU 17
(Etajul II)

Anul IV. — Nr. 46

APARE SĂPTĂMĂNAL SUB CONDUCEREA UNUI COMITET

Arad, Duminică 26 Dec. 1926

Nașterea Domnului

„L-a înfășat pe Dânsul și
L-a culcat în iesle“.

Staulul s'a umplut de lumină, căci a fost luminat de Hristos. Staulul s'a umplut de căldură, căci a fost încălzit de Cel ce era înfășat și culcat în ieslea din staul. Staulul, cu toată murdăria lui, a fost sfințit, pentru că Fiul lui Dumnezeu, Fiul Fecioarei a fost născut în staul.

De lumină s'a umplut tot pământul; Hristos s'a pogorât din Cer nu numai în grajdul din Vit-leem, ci ea să risipească întunecul din întreaga lume. Căldura a pătruns în toată firea; toată firea suspina cu suspinuri negrate de dorul acestei calduri. Prin desăvârșita sfințenie a Fiului culcat în iesle s'a sfințit toată făptura și s'a primenit toată zidirea, curățindu-se de murdăria cea mare...

...și noi în marea noastră neputință și în necunoașterea Tainelor lui Dumnezeu, noi parecă așteptăm o nouă pogorire și o nouă petrecere a Domnului cu oamenii spre a le da o nouă lumină, o nouă căldură și o nouă sfințire. Parecă așteptăm, căci oricât ar fi lumea de înrăutățită, chiar și în adâncul celui mai sec suflet trăiește dorul de o lume nouă, de o lume mai bună. Noi însă așteptăm, ca lumea cea bună să vină oarecum din afară, sau să o înfăptuiască alții. Nu înțelegem, că de s'ar face buni toți oamenii din preajma noastră, nimic nu ne-ar folosi, fiindcă n'am putea să gustăm fericirea bunătații și am rămânea în osânda răutății noastre. Fă-te tu bun și gustă din propria ta bunătațe. Fii tu pilda altora întru bunătațe. Fii tu lumină, încălzește tu pe alții, sfințește tu lumea din preajma ta. E greu să începi, pentru că trebuie să omori în tine pe omul cel vechi, dar e mare și sfânt începutul pentru că e învierea ființei tale și multora e renaștere. Singuri noi oamenii nu vom putea înfăptui nimic, oricât ni-ar fi numărul de mare, dar oricât ar fi de mic numărul nostru, cu ajutorul Domnului vom putea să biruim lumea veacului acestuia.

Doamne Isuse Hristoase, carele în staul Te-ai născut și în iesle Te-ai culcat și ai sfințit ieslea și staulul și lumea ai sfințit-o, — sfințește și sufletele noastre. Dă-ne putere și voință tare să luminăm, să încălzim și să sfințim și casele noastre și pe cei ce petrec într'ânsele, toate satele și orașele și țara noastră cea dela Tine dăruită toată să o sfințim, Doamne, spre preamărirea Ta.

F. Codreanu

Un sfat de Crăciun

— Pentru cei mici și cei mari —

„VOINȚA POPORULUI“, organul autorizat al L. A. N. C., din Arad, îmi face deosebita cinste de a-mi cere câteva cuvinte pentru numărul festiv de Crăciun.

Primind această prietenească invitație, care mă onorează, mă grăbesc a multumi valoroșilor noștri, statornici luptători din Arad, pentru „Svastica“, și îi rog să-mi dea voie, ca profitând de această fericită ocazie, să adresez tuturor, de Crăciun, un sfat, care după credința mea cuprinde cerința esențială a timpului nostru.

Dar de ce numaidecât de Crăciun? Pentru că după Crăciun, de obicei, vine rândul Anului nou. Poate că va fi și acum tot așa.

Sfatul meu, care sunt sigur că ar face ca anul nou să fie superior, în toate privințele, anului vechi, eu îl rezum în următoarea umilă cerere, adresată deopotrivă celor mici, ca și, în deosebi, celor mari:

Vei fi tu mic
Sau mare om,
Atât îți cer:
Să ai un pic
Cât un atom
De caracter!

A. C. CUZA

Oameni de caracter și oameni de nimic...

În calduroasele cuvinte pe care ni le-a adresat nouă, înainte de a le rosti dela tribuna Camerei — și pe care le publicăm în numărul de astăzi — Dl. prof. A. C. Cuza a postulat generației de azi, cu verva-i cunoscută, „un pic de caracter“.

Odinioară, răposatul rege Carol I, adresându-se profesorilor, le cerea să formeze din studenții lor în primul rând oameni de caracter și apoi oameni de știință.

Dl. prof. A. C. Cuza este și rămâne un om al vechei generații. Noi, generația mai nouă, pentru a cunoaște noțiunea exprimată prin cuvântul *Caracter*, trebuie să o căutăm în dicționare. Articolul corespunzător a dispărut aproape complet de pe piață. Bursa moralității de azi nu-l mai cunoaște. Din când în când numai — și destul de rar — câte un individ apare fără sgomot și dispăre fără urmă. Nu are nimic de vânzare — și bursa valorilor publice, și mai ales politice, nu-l poate cota. Omul se strecoară neobservat, trăiește nebăgat în seamă și moare fără funeralii naționale. Câte un anticar al valorilor morale, îndrăznește să șoptească: *a fost un om de caracter!* Contemporaneitatea se uită mai întâi bleagă și nedumiră, apoi, ridicând din umeri, se cercetează din ochi: *ce-o mai fi și asta?* Concluzia urmează logic: „ia, un maniac, un anchi-

lozat în vechile formule... ce să priceapă el din ritmul vremii actuale?!...“

Intr' adevăr, cum ar putea pricepe bietul om ritmul vremurilor de azi?

El a învățat să muncească în tăcere, pentru bucuria de a munci și fără să aștepte vre-o recompensă; pe noi, cei de azi, ne îmbată mărirea, noi nu așteptăm decât triumfuri și avem foarte puțin timp pentru munca serioasă. El creia ca membru al societății colective; noi vegetăm în zeci de comitete ale zecilor de societăți particulare.

Părerea lui, exprimată modest, era fructul multor nopți de neodihnă veghe și de matură chibzuință. Părerile noastre pe care ținem cu orice preț să ni le impunem ca pe cele din urmă adevăruri axiomatice, sunt — de cele mai multe ori — rezultatul unor inspirații de moment, formulate cu emfază și debitate tumultuos dispartat și contradictoriu.

El avea aceeași atitudine în zece chestiuni diferite; noi avem zece atitudini în aceeași chestiune.

El era călăuzit de principii și respecta opiniile adversarului; noi suntem împinși de ambițiuni și călcăm în picioare orice principii. Ca să convingă, el argumenta; ca să ne impunem, noi expectorăm!

Pătruns de un leal cavalierism

el strângea mâna adversarului învins sau învingător; noi discreditam prin toate mijloacele și pe toate căile pe cel învingător; celui învins îi întoarcem spatele.

El chiar și dușmanului îi vorbea răspicat, pe față; noi vârm prietenii prin colțuri, le șoptim la ureche și-i mințim.

El își sacrifică viața ca să-și poată ține cuvântul dat; noi, ca să ne putem ajunge scopul, ne călcăm cuvântul, ne sacrificăm prietenii și ne batjocorim familia.

El era un om de caracter — noi suntem oameni de nimic...

Ion Vornicu.

Jalea plugarului

de Prof. Titus Mălai

Nu este muncă mai binecuvântată de Dumnezeu milostivul ca hărnicia plugarului român... Când se revărsă mândră aurora dimineții, el e sosit la ogorul său atât de scump... Își mână boii înjugăți, ține sdavân de coarnele plugului și cu gândul la Dumnezeu își deapănă aleaul în cântec:

Trageți voi boi dela rudă,
că voi sunteți cei de trudă...

În brazdele răsturnate aruncă semințele eu încolțire de viață. Nu se increde în puterile sale, ci toată mana o așteaptă dela Ceruri. Și Dumnezeu e preabun, trimite ploaie și belșug. Crește din pământ colț verde, tot mai mare, tot mai frumos, până ce lanul de grâu acoperă ca o podoabă de mătase agrul negru. Crescut mare, se pleacă mulțimea firelor vesele, de grâu curat... la închinare în fața Stăpânului care le-a crescut atât de frumoase și le-a înzestrat cu atâta viață...

„Sfântă i munca ta plugare,
„Cea mai sfântă pe sub soare.“

Priceput la coarnele plugului, Românul, dacă trebuie, știe să apere și hotarele țării. Când nori negri se îngrămădesc la granițele scumpei Românii, când vetrele strămoșesti sunt în primejdie și glia atât de dragă nouă, udată cu sânge românesc trebuie apărată, semnul țării neamului, steagul tricolor, pleacă înainte și ostiri negre, fără nume se înșiruesc în rânduri nesfârșite înarmate până în dinți, ca să apere hotarul. Românul oțelit în războaie, urmaș al vitejilor strămoși Romani, se pricepe și la coarnele plugului, dar mai presus de toate știe să poarte arma, totdeauna biruitor. Când răsună glasul de chemare:

„Sai Române la hotare,
C'a intrat dușmanu'n țară“...

Românul, „cu șapte vieți în pieptu-i de aramă, face zid în jurul patriei iubite, își înseamnă fruntea cu creștineasca cruce, oftează un „Doamne ajută“ și pleacă mândru la datorie. E gata ca viața să și o aducă jertfă pe altarul neamului.

Și acum, este o dreptate și în cer și pe pământ. Dacă Românul își face datoria cu vârf și la coarnele plugului și ca soldat erou pe frontul de apărare al națiunii, — se cuvine, după voia preasfântă a lui Dumnezeu, să se bucure în țara sa întregită de toate drepturile.

Dar lucrul nu stă așa... Neamul românesc pe plaiurile acestuia a purtat jugul apăsării ungurești douămii de ani de-a rândul. Cei mai buni fii ai

PREȚUL UNUI EXEMPLAR 3 LEI.

noștri au fost duși la grele închisori, băgați în lanțuri și trasi pe roata nemiloasă, ba chiar îngropați de vii. Poporul dela sate a fost ținut în sărăcie și amară iobăgie. Străinii, mai cu seamă jidanii, au cuprins toate bunurile: bani, păduri, bănci, fabrici. În biata Moldovă, și în orfanul Maramureș a năvălit puzderie de lifte păgâne, cari nici cămașă în spate nu aveau la so-sire, dar în scurtă vreme s'au îngrășat de pe spinarea noastră răbdurie, ca steluța, fără muncă. În țara făurită cu sângele nostru :

"Dela Nistru pân' la Tisa
Tot Român plânsu-mi-s'a,
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinatate"...

Aceasta este lacrima și jalea noastră... Pentru suspinul nostru au inimă înțeleagătoare numai adevărații fii ai neamului, cari sunt pe cum o spune despre sine poetul grănicer dela Năsăud, Coșbuc, zis în graiul poporului și „Badea George” :

"Sunt suflet în sufletul neamului meu
Și-i cînt bucuria și amarul."

Când în vara aceasta la Năsăud s'a făcut mare serbare pentru acest cântăreț al durerilor noastre, punându-se înaintea liceului ce-i poartă numele, un chip săpat în bronz, am spus la mare mulțime de oameni, că două lucruri se cer unui poet sau cântăreț : să-și iubească nația și sfânta lege creștină, așa precum fac copiii noștri, studenții, la școlile cele mari, la universitate și precum face „Liga Apărării Naționale Creștine.”

„Badea George” își iubește nația mai mult decât orice și aduce aminte străinilor cu suflet dușmănos față de noi :

"Să fie potrivnicii 'n minte
Că's vii, când e vorba de țară
Și morții 'n morminte."

Când plugarul plânge, poetul plânge și el și roagă doina, cântecul de jale al Românului, zicându-i : ... Doino :

"Învăță-ne să plângem
C'atât ne-a mai rămas"...

Dar Românul trebuie să aibă curaj și încredere 'n Dumnezeu :

"Dumnezeu ni-e 'ntr' ajutor."

Lăcustelor străine trebuie să le-o spunem oarșan :

"Voi ce-aveți îngropat aici?
Voi grâu ? Dar noi strămoși și tați,
Noi mame și surori și frați!
În lături venetici!
Pământul nostru scump și sfânt,
Că el ni-e leagăn și normant:
Cu sânge cald l-am apărât
Și câte ape l-au udat
Sunt numai lacrimi ce-am vărsat!"

Să ne trezim, că-i zi de naștere, Crăciunul și Dumnezeu prunc mic din ieslea sfântă e mai tare decât puterea întunecată a mamonei necreștine stăpânitoare de aur. Din crucea lui Cristos se revarsă tainic în sufletele noastre puterea de viață și vom ajunge, căci trebuie să ajungem noi Români — stăpâni în țara noastră.

Voi plugari cu suflete curate ca ale sfinților, voi trebuie să înțelegeți ...

"Voi cei dela pluguri, țărani,
Voi galbeni de foame sărmanii, —
De boală purtată cu anii ...

... Si toată nădejdea-i la voi ... , că voința lui Dumnezeu este, când vom închide ochii de lut să nu lăsăm pe copilașii noștri cu capu în jugul de ocară al străinului, după româneasca povață a lui „Badea George” :

"Tot una e dac' ai murit
Flăcău ori moș îngorbovit.
Dar nu i tot una leu să mori
Ori cîne 'nlănțuit ...

Gheria, Decembrie 1926.

Apucături jidovești

De AT. MOTOĞNA

Dându-ne seama de realități, pentru a lămuri pe acei cari ne urmează, găsim că nu e zadarnică înșiruirea, într'un scurt articol, a câtorva mijloace de cari se ajută patrioții noștri, — cari își îndreaptă cu drag privirile peste granițele țării și în special peste Nistru, oprindu-se în pragurile Internaționalei a III-a, care îi susține în cele mai multe cazuri cu numărul metalic valoros, — pentru a submina temelia Statului nostru.

Există la noi o așa zisă „Liga drepturilor omului” condusă de erudiți patrioți internaționali dintre cari nu lipsește dl Const. Mille, veșnic nemulțămît cu stările dela noi, Fagure, Costa-Foru și alți democrați cu caftan. Inchipuți-vă un atentat isbutit, cum a fost cel dela Senat, cum îl explică : „urmarea a teroarei deslănțuită de guvern asupra populației” ; veghiază cu o stăruință uimitoare la viața atentatorilor și spionilor. Dacă bunăoară emisarii Moscovei, organizați în bande, provoacă răscoale — cazul de Tatar-Bunar, — făptuitorii prinși tot la acești suspecti patrioți află apărare.

Odată să fie vorba despre armata desrobitoare și hahamii cari patronează cunoscuta presă din Sarindar, nu pierd prilejul de a ne dovedi inutilitatea ei. Ne anunță la timp când în vre-un Stat se încearcă reducerea serviciului militar; ni-se dau explicații din cari să învățăm și noi. Înțelegem fără mari eforturi năzuințele jidanilor. Armata pe jidanii vagabonzi din Rusia îi împiedecă să se așeze în țara Românească, țara tuturor privațiunilor pe cari trebuie să le îndure evreei după cum afirmă dl Albert Honigmann — patronul dlui Ct. Mille. Are dreptate; dacă la noi nu era organizat „exodul ev-

reilor”, nu se așezau în România, prin intermediul rabinilor din Basarabia cu acte de naștere și cetățenie false, aproape un milion de evrei.

Ferească D-zeu ca unui periclitat să i-se întâmple ceva, fie chiar o fatalitate de care nimeni responsabil nu poate fi făcut. În asemenea împrejurări, jeloși de „încălțările” Constituției cu un tîm-bălu specific, scris în mod vădit pentru ca să ia cunoștință străinătatea de caz, cer desființarea poliției sau jandarmeriei. Aceasta fiindcă n'a avut grijă de un evreu care eventual își plătea o poliță cine știe cui și de când scadentă. În schimb ați citit în presa amintită cazurile dela Telenesti, Cernăuți, Vișeu ș.a. cum erau prezentate, ați citit undeva scris că se impun măsuri în contra bandelor de jidani organizate în Maramureș pentru a maltrata pe creștini și în special pe români? Desigur că nu, cum n'am citit niciodată un comentariu bun adus legii repausului duminical.

Dl Kalman-Blumenfeld cu o cultură egală cu a dlui Albert Honigmann, care posedă certificatul de frecvență alor câteva clase primare, critică cu asprime legile învățământului. După a lor părere învățământul așa cum e legiferat e inutil și dăunător cetățenilor. Înțelegem prea bine. Populația evreiască, hotărât lucru, n'are nici un interes ca populația română să se cultive prin carte. Știu urmașii lui Iuda, când le sar perinele de sub cap !

Și fiindcă ilustrii democrați n'au nimic comun cu patria noastră, tîlmăcim cu ușurință toate staturile ce vîd lumina zilei prin tiparnițele lor și le ignorăm așa precum se cuvine.

In congresul studentesc dela Iași s'a declarat războiu jidanului parazitar și românului ticălos

Se simțea nevoia ca în gloriosul oraș al Iașilor, unde odihnesc spre vecinică și înălțătoare amintire toate ideile mari ce au frământat neamul nostru, să aibă loc, congresul sufletului generației noi.

Era o garanție dintru început că rezoluțiunile tinerimei universitare vor fi în spiritul acelor idei, ce au dus la România Mare de azi.

Războiul cu fericitele lui consecințe, în ceea ce privește idealul nostru național, a adus odată cu sfârșitul lui o acalmie, un moment de transport, punând pe cetățeanul demobilizat în situație de a contempla noua configurație geografică a țării.

Natural că furișat pe nevăzute în sânul națiunii autohtone, jidanul a găsit momentul oportun de a trage toate foloasele. Energia neconsumată, în timpul când făcea războiul la bucătăriile etapelor și foarte frecvent în sânul familiei, începea a fi estimată în sânul realizării banului ce îi este singura dumnezeire.

Dar nu se putea ca românul ce s'a jertfit pentru un ideal sublim să nu prindă firul acestei tentative și atunci generația nouă a știut să înlocuiască pe cea veche cu succes.

Astfel se naște mișcarea studentescă, care desconsideră întru înce-

put sau considerată ca un fapt pasager de către părinții complexului tuturor activităților negative, sau de către presa jidovească, ce vedea în ea exaltarea unei grupe de huligani (termen azi generalizat a face cînte oricui) ajunge a determina un curent politic.

Studentimea a sesizat faptul grav, dar trebuia să-și croiască un drum sigur spre izbândă, căci altfel ar fi rămas în situația unei sterpe acțiuni.

Și aici ajungem la congresul studentesc Numerus Clausus, revendicat de luptătorii dela 1922 și ratificat de studentime în fiecare an la 10 Decembrie, trebuia să capete o formă oficială, prin rezoluțiunea unui congres.

Peste 4000 studenți au știut să salute într'un entuziasm delirant această măsură ce singură numai, poate duce la salvagardarea intereselor neamului.

Și imnul studentesc ce răsună puternic în frumoasa și simbolică sală a Teatrului Național din Iași, dădea dovada energiei ce prezintă suficienta garanție a reușitei. Piedestal pentru generația de azi și testament pentru cele ce vor veni, numerus clausus implică abnegație și acțiune.

Fără caracterul tare al cetățeanului de mâine, încât să reziste formidabilelor tentații, pentru a persevera, devenea inutilă orice încercare, orice început.

Fără o solidaritate a tuturor celor ce mâine vor avea cuvîntul hotărâtor în treburile publice, orice postulat cade.

Fără un drum croit pe aceste baze și concretizat în obligații pentru viitor, dorința exprimată sincer și unanim rămîne o superfluă exhibiție de teatru. Și studentimea s'a obligat formal a-le înscrie în patrimoniul său.

Azi tineretul Universitar a luat hotărârea de a fi pregătit pentru ziua mare, când va decreta absoluta stăpînire a românului în țara sa.

O organizație temeinică și-a desenat și munca asiduă o va realiza, avînd asigurat prin rolul acesteia, o continuitate în sentimentul și voința acelor ce vor călca pe scările „Almei-Mater”.

La cererea fostului ei meritos președinte, Drd. Const. Dănulescu, a trimis națiunii mesajul prin care asigură cu jurămint că va rămîne credincioasă până la moarte unor principii sfinte, astfel încît neamul acesta să aibă tăria de a încerca un ultim efort, până în ziua când va încredința destinele lui noiei dar încercatei generații.

Cu deviza „Hristos, Regele, Națiunea” pe steag, sub auspiciile sva-stice, sub conducerea marelui A. C. Cuza, studentimea română a decretat în Congresul dela Iași, starea de războiu jidanului parazitar și românului ticălos și înstrăinat.

Ion Fotiade,
candidat-inginer.

Scrisoare de Sf. Sărbători către cititorii români

Acum când tot Românul, după un an de muncă încordată, — cu ocazia Sfințelor Sărbători, — avînd mai mult timp liber, se poate ocupa și cu indeletnicirile sufletești; cum sunt cercetarea Bisericeii, citirea mai în tîgnă a gazetei, participarea la vizite și la petreceri. În deosebi gazetele vor scrie multe povești atrăgătoare. Oamenii politici vor face fel de fel de promisiuni frumoase, iar poporul român se va alege din toate cu nimica.

Subsemnatul, ca membru credincios al marelui familii românești și dornic de înaintare și de prosperare a scumpei noastre Națiuni Române, mă folosesc de Sfințele Sărbători, aducătoare de mîngăeri în multe noastre suferințe, și de nădejdi de mai bine în anul ce-și anunță sosirea; și de ospitalitatea acestei gazete, ca să stau câteva momente de vorbă cu frații mei Români, asupra aspirațiilor și datorințelor noastre ca Neam românesc.

O Națiune este puternică, stimată de prieteni, și temută de dușmani, atunci când pe lîngă puterea politică din statul care o ocrotește, este stăpîna despotrivă atît pe viața culturală cît și pe cea economică.

În virtutea acestei legi Națiunea Românească numai atunci poate fi puternică, când împlinește condițiunile de mai sus.

Să vedem cum ne prezentăm noi Poporul Român la finele anului 1926? Răspund : Poporul românesc — prin organizația sa de stat și de monarhie constituțională este de drept și de fapt stăpînul politic al României Mari dela Nistru pînă la Tisa, și dela Tisa pînă la Dunare și Marea-Neagră. Este mai departe stăpîn — în mare măsură — pe viața culturală dintre aceste hotare, dar este în foarte mică măsură stăpîn pe viața economică a acestei țări. Dacă Poporul Românesc este aproape stăpînul unic al plugăriei, în schimb este rob pe terenul meseriilor al industriei al comerțului și al finanțelor, care ramuri economice sunt stăpînite în mare parte de jidani — elemente streine de Națiunea Românească — și cu deosebire în Moldova și în toate teritoriile alipite. Va să zică suntem încă departe de a numi Națiunea Românească Mare și Puternică.

Care sunt mijloacele prin care putem ajunge scopul arătat, ca Națiunea Românească să fie Mare și Puternică?

Răspund scurt : să ne deșteptăm Conștiința Națională, pe care să ne-o afirmăm pînă la sfârșitul vieții noastre, prin fapte românești, nu prin vorbe românești. Conștiința Națională are fie-

ABONAMENTE

pentru

VOINTA POPORULUI

se pot face în Arad la

1. Administrație

Str. Eminescu 17. etaj II.

2. Bibliotecă Diecezană

3. Bibliotecă Concordia

4. Bibliotecă Martin

Cereți chit anfe provăzute cu sigilul Adm.

L. A. N. C. în discuția la Mesaj

Iubitul nostru președinte general d. A. C. Cuza a susținut cu multă vrednicie punctul de vedere al Ligii în discuția la Mesaj. Ne vom ocupa de acest eveniment în Nr. viitor mai pe larg. — aci redăm programul de soluții practice preconizate de d. președinte în următoarele:

1. excluderea evreilor din armată — numai în arma a tiferiei avem un procent de 70 la sută ofițeri de rezervă evrei; 2. excluderea funcționarilor evrei din serviciile publice; 3. să se introducă „numerus clausus” în școli; 4. anularea tuturor contractelor de păduri; 5. exproprierea pământurilor rurale din mâna evreilor și trecerea lor în mâinile românilor; 6. „numerus clausus” în întreprinderile comerciale, industriale și în exercitarea profesiunilor libere; 7. exproprierea proprietății urbane din mâna evreilor în schimbul titlurilor rentei de stat și 8. excluderea din țară a tuturor elementelor stabilite prin fraudă pe teritoriul român.

Liga creștină își propune deasemenea desființarea actualei Constituții în pozițiunile ei referitoare la evrei.

Sărbătoare

In razele pale de lună lucește zăpada de argint.

Ca aburi din nările boilor albi ... din hornuri se împrăstie fumul, iar vântul cu brațele sloiului cuprinde la sînu-i drumeții și șuierând îi copleșește cu sîrutări de ghiță.

De pe bolta plăcintă luceafărul galeș, cu raze scâldate 'n topaz, desmeardă câmpurile cîrunte, ca 'n noaptea cînd steaua condus a pe magi să se închine și daruri să ducă Împăratului lumii.

Din noaptea aceasta își are izvorul — iubirea.

Lumina și pacea pornit au din noaptea aceasta, secolii dearînd să 'nfașe o lume — în haina lor albă.

E pace 'n văzduhul întins și pacea din cer e venită. Dangăt cadențat de clopot — nemărginirilor le spune că 'n ieslea din peștera rece s'a născut împăratul moririi. Dangăt — prelung și apăsător — cu glas de părinte vestește că 'n noaptea aceasta Tatăl trimis-a Fiul s'aducă iubire și lanțuri de pa-timi să sfarme, tuția și răul să 'nfrîngă, minciuna și ura s'alunge.

Dangăt de clopot ... Sărbătoare ... Sărbătoreala iubirii. Lumină din sfînta lumină, sălășluiașcă în suflurile tuturor: e sărbătoreala înfrățirii sufletelor iubitoare.

Razele luceafărului preling colinele argintii și luna dispăre — înălbindu-se...

Dangăt de clopot ne cheamă la sfîntul locaș, s'aducem prinos din tot ce ne a sădit în suflute și 'n inimă — propovăduitorul iubirii și apostolul păcii.

Smeriți și cu evlavie, să preamărim nașterea purtătorului de pace și a îndrumătorului spre fericirea eternă.

VICENȚIU BUGARIU

Organizația LANC. din Groși înalță o rugă (troiță) eroilor căzuți.

În comuna Groși (jud. Arad) vrednicii noștri aderenți au înălțat un prea frumos monument, — rugă — pentru cinstirea memoriei eroilor căzuți pe câmpul de luptă din acea comună.

Fapta vrednică a groșenilor o va vesti și generațiilor următoare, înscrisă de pe cruce, care sună așa:

„Întru memoria eroilor căzuți pe câmpul de luptă. Ridicată de LANC. din comuna Groși în 17 Oct., anul 1926”.

În scrisoarea care ne anunță această faptă frumoasă, dl. N. Ienășescu, președintele org. de acolo ne spune „am voit prin aceasta să între în oameni dragostea față de lupta sfîntă ce ducem, că dacă nu dăm noi fapte creștinești, nimic nu folosim!”

Paralelă între revoluția franceză și revoluția rusă

De Const. Ardeleanu (Voiteg)

Marele istoric filosof Guglielmo Ferrero scriind despre Revoluția franceză, arată că aceasta nu a înlocuit o clasă cu altă clasă socială, ci a adus o schimbare mai profundă: a înlocuit într-o parte a lumii, concepția veche autoritară, pesimistă și rutinară, cu o concepție rațională optimistă și educată duhului vremii.

Conducătorii claselor muncitorești și țărănești, socotind că a venit vremea să dărîme spre a crea un Stat conform doctrinei și intereselor „claselor populare” au desăvârșit începutul făcut de Revoluție. Analogia aceasta este, însă și grăbită și — mai ales — suspectă o nouă formulă demagogică, bună pentru a ameți anumiți burghezi și dela noi și de aiurea.

Caracterizarea marelui G. Ferrero este edificatoare: Revoluția franceză nu a fost fructul unei lupte de clasă; ea a adus o nouă concepție în conducerea lumii.

Mai mult încă a fost încoronarea a trei veacuri de lupte și pregătiri, la care au luat parte toate instituțiile și clasele sociale.

Cine dar, și cu se interes, ar asemăna revoluția franceză, cu adevărat repercusiune universală, cu revoluția rusă? Cine, falsificând realitatea istorică, preconizează lupta de clasă, formând o arbitrară analogie cu aceeași revoluție, care a adus nouă și valabilă formă de Stat, în epoca care a însemnat cea mai frumoasă izbândă a unui războiu: Stat-tornicirea Statelor pe baze naționale.

Nu mai aventurării internaționale au putut falsifica adevărul, exploatând credulitatea maselor; prin nimic situația actuală a Europei nu se înfățișează asemănătoare celei dela sfîrșitul veacului al opt-zecelea dela „marea revoluție”, după care nu a mai fost încheiată vre-o, doctrină nouă, democratică, prin care orînduirea lumii să fie schimbată. Singură, revoluția franceză a transformat lumea, dînd o nouă concepție a vieții, transformarea instituțiilor de Stat. Monarhia a rezistat însă, amplificată de o forță ajutoare: democrația.

Sufletul lumii, bolnav și biciuit încă de amintirea izbânzilor și dezastrelor războiului mondial, șovăie sfîlnic spre noui înălțări sau prăbușiri.

Două lumi vrămașe stau amenințătoare față în față: a urei și a iubirii, a dezordinei, violenței și a anarhiei internaționale.

Sufletul lumii este bolnav și germenul dizolvant al boalei sale este, în primul rînd, bolșevismul; propaganda bolșevică strînge perfid, în piase otrăvite, întreg globul pămîntului.

De o parte avem, realitatea Statului național și organizația socială și sufletească cristalizată și desăvârșită de mii de ani, de altă parte, utopia aventurierilor internaționali și păienjenșul ideilor suspecte, streine de orice ideal.

Revoluția socială rusească a fost, doar o repetare istorică a confiscării averilor, confiscare nouă pe hîrtie, întrucît vremea din urmă a arătat, că regimul proprietății nu a fost schimbat de revoluție decît prin faptul că proprietatea a trecut sub alți stăpînitori. Acest fapt, corectat în vremea din urmă a avut o însemnătate pur internă, fără răsunet peste granițele fostului imperiu țarist. Aceasta cu atât mai mult cu cît „Statul muncitoresc și țărănesc” după intitularea reclamei din Moscova, este condus tot de burghezi — intelectuali, funcționari — fără deosebire ca structură socială, politică și economică de alte țări europene. Asemeni simplă schimbare internă a fost și descentralizarea imperiului într-un sistem de republici federative — în locul centralizării monarhice țariste — precum și noul regim autonomist al naționalităților fostului imperiu al țarilor albi, în locul desnaționalizării și rusificării torțite pe care țarii roșii ai Mocovei le-au introdus, în formă primitivă în Rusia-sovietică, dînd astfel rețeta unei politici interne, trazăie între centralizarea monarhică și forma constituțională democratică a țărilor europene. Dacă statele europene s'au înșelat în faptul că au dat o însemnătate covârșitoare revoluției rusești numai ca schimbare a regimului politic intern, — bolșevismul, deslănțuind războiul propagandei perfide, a înălțat, în fața statelor înșelate fantoma tragică a realității. De aci a germinat ideea frontului unic împotriva propagandei imperiului roșu, căci revoluția rusă n'a adus evanghelia unei noi civilizații creatoare ci, pe scheletul vechiului țarism, a legat o Rusie nouă, dar primejdie permanentă pentru civilizații pentru realitățile naționale milenare. Din tot vîlmășagul revoluției rusești nu s'a desprins nici-o idee sau realizare reformatoare.

„Spiritul revoluționar” în țările secătuite de războiu, ca și în țările îmbogățite de războiu, nu este decît neliniștea provocată de dezechilibrul economic ce a urmat deservit războiului mondial, neliniște exploatată de apăsii aventurii internaționale a lili-a, cari fără a ține seamă de tot ceea ce o națiune are mai scump, sentimentul național, caută a-i săpa, mormîntul și ca apoi ei — cei fără de căpătîiu, — să-și facă mîndrele lor nefaste.

ȘTIRI DE TOTFELUL

Apel către absolvenții Școlii Comerciale Sup. pr. or. române din Brașov, promoția 1907. În primăvara anului 1927 voim să aranjăm o întrunire colegială, cu ocazia unei aniversări a 20 de ani dela absolvirea școlii. Rog deci pe toți colegii să binevoiască a-mi comunica fără întârziere: adresa și eventualele propuneri în legătură cu această întrunire. Data și programul întrunirii se vor comunica în scris la timpul său. Dorindu-Vă tuturor Sărbători Fericite, Vă îmbrățișază cu dragoste frățască al vostru devotat *Stefan Penes*, prefectul promoției Cluj, Minerva 11.

— Organizația LANC. din Căpruța mulțumește sincer dlui Dimitrie Maci preot și dlui M. Serb ș. f. de gară, pentru sumele cu cari au contribuit la procurarea drapelului organizației.

— Comercianții Șirieni se plîng că sunt boicotați de ... ? de Români. Ar fi trist dacă este adevărat! Oare să nu îi apuce nicio dată scîrba pe Români, cari calcă pragul streinilor?

Rehabilitarea dlui notar Dimitrie Haiduc. Viața dela sate suferă de o grozăvie ca amitate, aceea a hărțuierilor mărunte, personale, care nu odă de generează în companii pătimașe, risipind timp și energie scumpă, care ar merita o altă întrebuințare mai folositoare. Așa în comuna Tornea (j. Arad) notarul de acolo, dl Dimitrie Haiduc ajunge, te miri cum și din ce ridicol incident, în conflict cu sf. sa părintele Gh. Bragea. Urmarea: denunțuri peste denunțuri la prefectură, încît comisia disciplinară a județului, se vede nevoită a înainta chestiunea Min. de interne spre a decide, dacă este necesară ori ba pornirea instrucției disciplinare.

Cu toate că „adversarii” ticluiseră o litanie de 32 acuzații contra notarului, — Min. de interne printr'o telegramă, sună în zilele trecute la prefectură, asuță că neaflîndu se motive serioase; cercetare disciplinară nu se va mai face. Prin aceasta se finalizează acțiunea pornită cu atîta patimă contra notarului din Tornea, care a fost lăsat în sfîrșit în pace la ocupațiunile sale mai folositoare binelui public.

— SARBATORI FERICITE dorim abonaților și cititorilor noștri.

O broșură clandestină? Un cetitor al nostru din comuna Sângeorge, ne scrie că între sîtenii de acolo se răspîndește o broșură intitulată: „*Inima omului la casa lui Dzeu și atelier al satanei*”, cerîndu-ne informații dacă această broșură corespunde tipicului nostru bisericesc și religiei ortodoxe.

Cum noi nu o cunoaștem, rugăm să ni-se trimită un exemplar la redacție, ca apoi consultîndu o, să ne putem pronunța.

— Din *Beba-veche* frunțașă comună dela granița sârbească-maghiară, primim vești pîne de durere și indignare. Acea comună, care pe timpul erei maghiare avea 2 preoți români, conștii de datorința lor, iar acum de luni de zile nu are preot gr. or. și astfel înmormîntările le face dl preot gr. catolic, fiindcă dnii preoți gr. ort. nu vin bucuros dela o depărtare de 18—19 km din satele vecine.

Poporul acela blînd, bun și înțelegător însă spera și răbdă. Că își pusesse toată încrederea sa în Ven. Consistor, care este chemat în prima linie să nu lase iurma fără păstor. Durere, alegerea de preot întârzie și astfel în comuna aceasta, poporeni sunt expuși să îndure o rușine după alta. Așa nu nu de mult s'a întâmplat că o femeie evlavioasă, bătrână, să fie îngropată fără preot, ca o netrebnică și fiindcă astfel de lucruri umplu inimile credincioșilor de groază și rușine; Venerabilul Consistor este rugat și pe această cale să dispună de urgență alegerea de preoți pentru parohiile comunei Beba-veche.

— Urmînd să întocmim un album al tuturor eroilor și cimitirelor de eroi adresăm acest apel către public, ca să ne trimeadă tot felul de fotografii, date asupra eroilor căzuți în războiul mondial, indiferent de naționalitate. Fotografiile pot fi ale eroilor, fotografii de monumente, cimitire etc. Fotografiile vor fi adunate în album, astfel nu se vor mai înadpoia trimițătorului. — Com. Pieței Arad: *Major P. Mitulescu*. Adj. Pieței: *Capitan Popovici*.

— Din *Ilteu*. Poporeni din Ilteu printr'o scrisoare adresată redacției noastre, aduc mulțumite preoților din Săvârșin, dlor Elenes și Ogneanu, cari cu ocazia sedinței Cercului religios, ținută acolo, i-au împărțit de predici și sfaturi frumoașe. Domnii preoți au cercetat și poporeni adunați la cîrciumă, vorbindu-le frumos despre alcool, cu care îndeosebi cîrciumarii evrei otrăvesc fără milă poporul. E îmbucurător, că în această frunțare comună încă nu s'a înscuibat evreii, iar cîrciumarul creștin, Marcu Manase, nu face nicio dată abuz cu distribuirea beuturii.

— *Cărți de identitate* (cărți de membru) cu fotografia dlui președinte suprem A. C. Cuza, ne-au sosit la biuro; fiecare membru este rugat să și procure prin organizația comună câte un carnet.

— Facem atenție pe toți cetitorii că atunci cînd reclamă ori denunță ceva la jandarmerie, să ceară dovadă despre denunț, căci altfel o pot păți ca prietenii noștri din Bărzava jud. Arad cari deși reclamaseră un furt de carne de porc, lîna și haine și tot satul și jurul știe de el numai tocmai dl pu-tonier I. David nu știa nimic, nu au-zise nimic, cu toate că lui însuși i s'a denunțat cazul de hoții de pagubași!

Avem jandarmerie de model, dar sunt și acolo oameni, cari nu și înțeleg, ori nu și fac datorința!

— Dl plut. de jandarmi N. Popa din Buteni, a băut crunt, ca pe un ucigaș, pe Roșca Rusalin din Păiușeni fiindcă i-a zis unui perciunat „la Palestina cu jidanii”! Dl căpitan comandant al Companiei din Arad — despre care numai bine putem vorbi — este respectuos rugat să disciplineze pe astfel de teroriști slugi de ale jidanilor!

care Român, care e mândru că s'a născut și face parte din Națiunea Românească; acela care întemeiază familiile românească, dă naștere și crește la rândul lor, copii sănătoși pe care să-i dea la învățătură sau la meserii, acela care muncește intensiv folosind fi. care clipă, fie la pământ, fie în atelier sau fabrică, fie în birou, în școală sau laborator, acela care își dă banul numai la comercianți și la meseriași români, acela care fiind slugă ocrotește pe Român pe lângă severitatea legilor și cu blândețea inimii de frate, acela care meseriaș sau comerciant fiind, se străduiește să crească noi profesioniști români și cauză să producă și să vândă, mărfuri de calitate bună și cât se poate de eficient; acela care nu dă banul la strein nici pe măruri, nici pe gazele, nici pe cărți, care au de scop să ne dădăme și nimicească Națiunea Românească; și în fine are conștiința națională acela, care respectă persoana și averea semenului său, care respectă legile țării și legile Bisericii Creștine românești.

Lucrând cu statornicie în felul cum pretinde Conștiința Națională Română vom ajunge, mai curând decât putem crede, o Națiune Mare și Puternică, iar dacă vom lucra în contra percepțiilor arătate mai sus, vom cădea în totață robie economică, apoi în robie culturală și în urmă în robie politică!

Vreți voi Frații Români să fim robii jidanilor?

Sărbători Fericite!

Stefan Penes

Președ. Reun. Com. Meseriașilor și Ind. Români din Valea-Jiului.

SE ZICE:

Că Consiliul comunal al comunii Buziaș, jud. Timiș, la intervenția a câtorva jidani intrați în consiliu, au dat un ajutor de 30 mii l. sinagogei de acolo, iar dl. protopop, dl. primpretor precum și dnii avocați și medici români de acolo n'au avut nimic de obiectat.

Deferim cazul în atențiunea Prefecturii din Timișoara.

Că un stud. univ. s'a logodit cu jidoavă M. Jacobovici din Jidvei. Se poate așa ceva? Dlor studenți, ce măsuri credeți că trebuie luate contra acelui răstăcit? Ca să-i zicem atât: Rușine! Nu-i de-ajuns.

Că în fine îi sunt numărate zilele trenului mic, ce circula prin oraș. În adevăr ar fi timpul să scăpăm de rușinea aceasta. Pretindem în legătură cu aceasta ca circulația de autobuse să fie necondiționat o înțepindere a orașului și nicidecum a unor parveniți cu perciuni, cari să și facă milioane pe spinarea orașului.

Că monumentul pentru comemorarea mileniului ungar ridicat în 1896 de comuna politică Peregu-mic din neglijența autorităților — nu locale, ci cele mai de sus — decorează și azi sfidător teritorul dinaintea bisericii reformate și a parohului Szondi, mare dușman a tot ce este românesc.

Intrebăm când se va îndepăria acest monument cu inscripția: „Acest m. s'a ridicat în amintirea existenței statului ungar de 1000 ani...” din comuna, care când a fost vorba de delimitarea frontierelor, a făcut totfelul de intervenții să rămână la Ungaria?

Că Lebovici Avram comerciant, stabilit de curând în comuna Chisindia, are purtare morală necuviincioasă față de locuitorii, îi pălmuește și injură de... mai ales pe aceia, cari intră în crâșma lui fără să bea.

Că jidanul Iacob Herman manipulant de pădure la SAE, și Industrie din Pâncora stabilit de doi ani la pădurea firmei jidovești din Chisindia, se poartă mizerabil cu muncitorii creștini, le deține și reține leașa celor ce fac stănenii în pădure.

Din carnetul unui revoluționar

(Dela 1 nov. 1918 — 16 febr. 1919)

Aradul în marea epopee

de TRAIAN MAGER

De introducere:
Ce trebuie să știe cetitorul până la sfârșitul povestirii

Insemnările ce urmează sunt pagini sfâșiate din carnetul unui foarte mic pion din ultima etapă a luptelor noastre pentru Unirea Ardealului cu patria mamă.

Caleidoscopicele impresii momentane, fixate atunci cu zor în plină acțiune, reînviată și privite în liniște dela o distanță de 9 ani, — multe din acțiunile noastre de atunci, vor părea azi puțin caraghioase, pentru care fapt cerem indulgența cetitorului.

Servească aceste note fugare, indeosebi psihologului din generația nouă, sau viitoare, care va încerca să reconstruiască romanul acelor zile, și care — tare ni e teama, — că nu ne vor înțelege pe noi, romanticii incorigibili, cari ne-am secătuit beleșugul ochilor în pregătirea și așteptarea marelui minuni a întregirii Neamului.

Și fiindcă azi în Ardeal, au început unii și alții să-și discute meritele și contribuțiunile la înfăptuirea unirii, — am vrea să se știe că ea nu este nici pe departe opera a câtorva persoane. Actul dela Alba-Iulia este opera întregului neam, indeosebi a miilor de intelectuali anonimi, rodul ideii naționale, afirmată cu și mai multă hărțărie la 1848, propagată asiduă mai apoi prin literatură, dela catedră și prin ziariștică. Bărnuțiu, teoreticianul ideii naționale creștine, Avram Iancu, omul faptelor și splendida generație de atunci, continuatori și dănații ai școlii lui Șincai, Klein, și Maior, — acei mari dascăli au grăit la 1 Dec. prin glasul discipolilor lor.

Și, dacă unii domni la 1918 ar fi șovăit, într-o clipă ar fi fost ostraciizați și s'ar fi găsit zeci și sute să le ia locul. Să ne amintim numai acțiunea dlui Dr. Amos Frâncu, care încă a sosit timpul să fie cunoscută. Poziția nu rămânea o clipă fără luptători.

Inițiativa a pornit de jos, dela mase și cel din frunte nu reprezenta decât un simbol, care nu se mai chema nici dl Goldiș, nici dl Cicio Pop.

Și mai urâtă ni se prezintă fapta acelor, cari voiesc să-și valorizeze meritele patriotice, focul unui ideal, pe bani sunători, — coborîndu-se la noi în Arad, până în a și pretinde pe seama lor împărțirea unei grădini publice, drept dar național. Dacă am luneca pe acest povârniș, să ne gândim numai, unde am ajunge, când fiecare luptător și-ar cere răsplata în bunuri materiale? Țara aceasta n'ar avea atâtea bani și atâtea „parcuri” de împărțit.

I.

Primele începuturi de organizare la Arad.

1 Nov. 1918.

Prăbușirea armatei austro-ungare și izbucnirea revoluției.

În 1 Noembrie, dimineața a izbucnit revoluția în Arad. Sosit din provincie, împreună cu un frate mai mic și ieșind din edificiul gării, soldați unguri răsvrațiți ne întâmpină: „Jos cu rozeta!” (un semiglob de tinichea cu inițialele împăratului, cusut pe frontul chipiului). Prefăcându-ne că cedăm sub presiunea amenințărilor, — în fond cu o nespusă satisfacție —, smulgem urgisitele tinichele, le aruncăm la pământ și plecăm cu o trăsură spre oraș.

Ajunși în dreptul cafenelei „Hungaria”, ne aștin calea un grup de fete, uviere, susținute de câțiva soldați și punându-se în calea trăsorii, ne soamează să coborim. Se strâng cerc în jurul nostru și ne ordonă să lăpădăm și insigniile de gradatie.

Apoi se începe operația; întindem găturile, fetele cu forfecuțe ne desfac depe guier galoanele, stelele, — ne desfac și portopeele dela săbii.

Incurând, toți ofițerii și gradații din garnizoană, cari s'au arătat pe stradă,

fură degradați și nu mai vedeai în oraș decât un fel de soldați, agitându-se și discutând aprins.

„Demobilizarea”.

Pe la ora 1 d. a. s'a început celebra „demobilizare”. Ieșeau feciorii cu sutele din cetate, cântând, cu lăzile în spinare, îndreptându-se spre gară.

Cei din Ciala sunt mai nostimi: au pus mâna pe magazine, s'au înțolit boește tot în haine nouă. Iși luaseră aproape fiecare și câte o carabină nouă, muniție în saci, au dat foc bărcilor și au plecat spre vetrele lor. Aceștia erau mai tăcuți, probabil sarcina furtului și a incendiului îi apăsă.

La fel au purces și cei din Sânmiclăuș, numai că aceștia n'au pus foc. Aici civilii au curățit ce-a mai rămas dela soldați.

Prinseră de veste și robii penitențiarului militar din cetate. Soldații de pază, parte părăsind posturile, parte n'au mai opus rezistență și cu armele smulse dela aceștia se încacă o luptă între robi și un pluton de soldați, comandat de un căpitan, care se străduia să-i oprească să se împrăstie.

Partea cea mai mare a evadat.

Cu această zi s'a desființat armata austro-ungară din garnizoana Arad.

Am fost de față, înaintea porții cetății, când un ofițer trata cu un șef al socialiștilor, Huppert, — cerându-i sprijinul pentru a opri devastarea instalațiilor militare. Acesta satisfăcut de isprava zilei, răspunde scurt cu un aer de atotputernicie, că se vor îngriji de restabilirea ordinii publice, însă militarismul să-și apere singur instituțiile sale.

Părintele diacon, Cornel Lazar, spunea că înainte de câteva zile a călătorit cu un individ, ce venea dela Budapesta și care recunoscându-l depe îmbrăcăminte, că era preot român, l-a prins în vorbă. Cunoștea bine pe români și istoria noastră, chiar și pe cea bisericească și se interesa de o stradă lăutarnică din Arad. Întrebându-l ce caută în Arad, l-a dat să înțeleagă, că e într-o misiune secretă importantă, ale cărei rezultate se vor vedea peste câteva zile. Și rezultatul n'a întârziat să se arate.

Inceputul constituirii Statului militar român și al Consiliului național.

Încă în după amiaza zilei de 1 Nov., în cafeneaua „Hungaria”, — partea românească, — 14 ofițeri și aspiranți am inițiat formarea Sfaiului militar român, oferindu-ne serviciile d-lui dr. Șt. C. Pop, pe care l-am găsit acasă.

Cu trenul de după amiază sosește dela Timișoara locotenentul, dr. Nemet, aducându-ne vestea, că și acolo soldații români, separat de unguri, s'au constituit în Sfat militar și cuturează străzile intonând cântece naționale.

Sosește și căpitanul dr. V. Avramescu care împreună cu sublocot. dr. Liviu Tămășdan se aflau în serviciul K. u. k. Linienkomando-ului, la dir. reg. a căilor ferate, și ca atare cunoșteau toate mișcările de trupe, așa că până seara societatea noastră număra 24 membri.

Se svonește, că împăratul a adresat armatei un manifest, prin care soldații se deslegă de jurământ și li se dă libertatea să se grupeze după naționalități la dispoziția Sfatului național. Acest manifest nu s'a publicat românilor, era ținut în secret de ofițerii unguri, cari ne explicau, că nu poate fi vorba decât de o grupare națională maghiară.

Sub imboldul acestor evenimente am ținut întâia întrunire în casa din Piața Tököllyi a locot. Oprea, care prin o minune a atavismului devenise din ziua aceea român. El, — care crescuse în mediul străin, nu vorbea bine românește și pe care nu-l știusem că e român, purta acum ostentativ tricolorul și nu odată a comis nebunii în fanatismul său național, provocând chiar

pe unguri. (Pe semne, spiritul vreunui străbun chinuit îl captase și-și răzbuna acum printr'ansul suferințele îndurate din partea stăpânitorilor călăi).

Seara, în casa lui Oprea ne-am constituit în Sfat militar și am decis ca încă în seara aceea să ne prezentăm în cetate la generalul Resch, comandantul pieței pentru a-i comunica că ne considerăm ieșiți din cadrele armatei austro-ungare și că ne punem la dispoziția Consiliului Național Român, care se înghieba în pripă — la noi în Arad — sub președinția d-lui Șt. C. Pop.

În perfractări cu generalul care șovăește.

Zis și făcut. Seara târziu plecăm la generalul. Ajunși în cetate am aflat o fierbere nemaipomenită. Pe întunec, trăgeau tunurile pe piața principală, scoteau mitralierele de pe bastioane, împărțeau arme și muniții ofițerilor și puținilor soldați credincioși, ce mai rămăseseră.

Se lăfșea vestea, că se apropie din spre Timișoara 5000 de răsculați contra cetății Aradului. Cuprinși de panică, cu toții din cetate își pierduseră firea.

Când ne apropiem de intrarea edificiului, unde era instalată comenduirea pieții, cum noi înaintam în rânduri de pîtru, un maior ne agrăiește: „Ce trupă e asta?” (Măyen csapat ez? — pe ungurește)

— „Trupa ofițerilor români!”, — răspunde tot pe ungurește, un camarad, locot. Nemet.

Urmează o consternare generală în grupul ofițerilor unguri, ce ne înconjoară într'asta.

— „Bine c'ăți venit fraților, căci tocmai avem lipsă de d-voastră, imediat vă și facem împărțirea!” — continuă maiorul.

În noi, aproape înghețase cutea, eram puțin, nu știam nimic sigur. Sclavul nu ajunsesse încă la cunoștință, că i s'au sfărmat lanțurile, în care s'a născut și în care n'a cunoscut nicicând libertatea, pe care s'a obișnuit să o privească totdeauna ca pe o himeră înșelătoare.

I-am mulțumit frumos de afecțiune și i-am spus, că vrem să vorbim cu generalul, cecece după multă târăgă-nare, insistență și târguiești, ni se permite.

Generalul palid ca și ceara și tremurând de emoție, — de o foarte minimă tinută militară, — ne primește curtenitor, cu întâmpinarea că ne cunoaștem doar, suntem prieteni vechi și contează și pe mai departe pe sprijinul nostru.

Îi aducem la cunoștință hotărîrea noastră și îl rugăm să ne pună la dispoziție o parte a cetății pentru feciorii români, după care vom pleca pe sate să-i concentrăm.

La aceasta nu s'a învoit.

În sfârșit după multă discuție, care mergea acum aproape ca dela egal la egal, — ne-am înțeles, că vom conlucra în ce privește susținerea ordinii și în scopul acesta vom pleca la sate să mulcomim poporul infuriat.

Am declarat însă sus și tare, că nu mai aparținem armatei austro-ungare și ne vom supune numai Consiliului Național Român.

Abia am părăsit localul biroului și camarazii unguri, cari așteptaseră tot timpul pe afară, năvălesc asupra generalului neamț (nici nu știa ungurește), îl sfătuiesc să nu se încreadă în sinceritatea valahilor și să nu le permită ieșirea în popor, căci îl vor atăța în contra statului și în contra ungurilor.

Și, generalul șovăitor, s'a lăsat înduplecat de slăuințele lor. Telefonază unui jurnat de dimineața să publice că își revoacă hotărîrea și invită pe ofițerii români pentru mâne-zi dimineața la o nouă consfătuire.

(Va urma).

Nici un ac dela Jidani!

Sprijiniți comercianții, industriașii și meseriașii români, folosind produsele lor, cari sunt tot așa de bune ca și cele streine.

Pentru automobilul de propagandă al Cercului de Studii „Voința Poporului”

Au mai contribuit:	Lei
Achim Ioan, Curtici	180
Boeriu N. D. S. M.	50
Savu Pătroiu, șef perceptor, Nădlac	500
Corneliu Novac, pensionar, Arad	20
Stefanik Igor, pastor ev. Nădlac	100
Kubica Samuel, inv. Nădlac	100
Valeriu Maghiar, inv. Voivodeni	40
Ioan Sauer, Podgoria	20
Dna colonel Bardoși, Arad	100
Colecta din Seleuș prin Dl Deliman	100
Mustafa Mihai, Ghioroc	40
N. Boeriu, Diciosănmărtin	50
Iosif Achim, Curtici	180
Colecta din Comana-de-jos prin	
Dl prof. Popescu	220
Sava Stefan, Ghioroc	20
Ilie Covaci	100
Iosif Barbă	20
Dimitrie Oniga	20
Dimitrie Sărb	20
Ioan Oțel	50
Colecta Dr. Rusu, Nădlac	1000
Colecta N. Ienășescu, pres. LANC.	
Groși	
Nichifor Ienășescu	50
Constantin Chira, com.	50
Petru Sulintan	20
George Luca	30
Miron Sulintan și Pascu Ienășescu	20
Colecta Serb Milan din Conop	
Savulescu Petru, vpres. LANC.	100
Iovița Savulescu, econom	20
Ioan Călean, casier LANC.	40
Ioan Bălean, econom	20
Vasile Călean,	40
Petru Bălan,	20
Iliuța Profiile,	20
Serb Milan, șef de gară CFR.	200
Morariu Cornel, copil de 4 ani	30
Căprucean Petru, avizer CFR.	20
Ardelean Sofronie, șef de echipă CFR.	30
Ioan Petrila, preot ort. rom.	150
Chelmagan Ioan, econom	50
Petru Berariu, econom	40
Nicolae Berariu, econom	20
Iordache Chelaru, impiegat de mișcare CFR.	60
Ioan Soimșan, econom	50
Grigorie Caba, inv. dir.	100
Vasile Ursulescu, econom	40
Petca Ioan, impiegat CFR.	50
Serb Ioan, șef de gară CFR. Păuliș	100
Pop Aurelia, inv.	60
Hangea, preot rom. unit, Belotint	20
Mărculescu Ion, delegat permanent	20
Petru Chelmagan, primar	100
Ciochina Nicolae, notar, Odvoș	20
Lulaș Iovița, econom	20
Chelmagan Petru, delegat perm.	20
Biro Ioan, imp. de rezervă CFR.	45
Chelmagan Nicolae	20
Ruji Ioan, pantofar	50
Remetean Martika, in etate de 5 ani	50
Fritz Solomon, elev	25
Următorii profesori dela școala de arte și meserii din Comana de jos:	
Dl Jianu Popescu	50
I. Jugarlu	50
Ilie Arsenoiu	50
Dumitru Stoiian	50
Nicolae Chițescu	50
Suma anterioară	Lei 31,535
De tot	Lei 36,280

POSTA REDACȚIEI

Rugăm să ne ierte colaboratorii, cărora nu le-am putut publica articolele. Ne-a sosit atât material, încât nici în 3-4 numere n'am fi avut unde-l pune. Stăruim, să se plătească abonamentele, faceți noi abonati și atunci să nădăjduim, că vom putea face gazeta și mai spațioasă.

Dlui N. T. în Bogeiu. Sincere mulțumiri pentru parale și rândurile DV. ! Încercați câștigați ne abonați!

Editori-proprietari:

TR. MAGER și Dr. DIONISIE BENEĂ

P E S T E
proaspăt și sărat
sosește
în fiecare săptămână la
Gheorghe Dehelean
Arad, Piața Peștelui No. 19

Publicațiune

Comuna bisericească ort. română din Buteni cu ziua de 2 Ianuarie 1927 d. m. la orele 14 în localul Primăriei, dă spre arde, pentru zidirea unei biserici, 500000 (cincisutemii) bucăți cărămidă.

Reflectanții sunt rugați a se prezenta personal și după comun acord a da garanția necesară.

Preș. com. parohial.

Nr. 26687—1926.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru arendarea pe timp de 4 ani a parcelelor de pământ mai jos înșirate, în ziua de 27 Ianuarie 1927, orele 10 a. m. se va ținea licitație publică orală în biroul Serviciului economic (Primăria etaj, camera Nr. 104) în conformitate cu Art. 72 și următorii din Legea asupra contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea la Serviciul economic în orele oficiale.

1. Parcela de 3 jughere 800 stângeni □ situată în fostul cimiter din Șega cu prețul de strigare Lei 4800 arendă anuală.

2. Parcela de 2 jughere situată sub pădurea Ciala cu prețul de strigare Lei 3700 arendă anuală.

3. Parcela de 500 stângeni pătrați situată în capătul Călea Șaguna cu prețul de strigare Lei 600 arendă anuală.

4. Parcela de 400 stângeni □ situată în colonia Gutzjäh cu prețul de strigare Lei 550 anuală.

5. Parcela de 550 stângeni pătrați situată lângă Fabrica de cărămidă Probszt cu prețul de strigare Lei 500 arendă anuală.

6. Parcela 460 stângeni pătrați situată în Str. Văcărești cu prețul de strigare Lei 550 arendă anuală.

7. Parcela de 300 stângeni pătrați situată în Str. Tepeș-Vodă cu prețul de strigare Lei 350 arendă anuală.

8. Parcela de eca 1 jugher situată lângă terenul sportiv athletic AAC cu prețul de strigare Lei 1000 arendă anuală.

9. Parcela de 100 stângeni pătrați situată lângă pădurea Ciala cu prețul de strigare Lei 150 arendă anuală.

Arad, la 14 Decembrie 1926.

Serviciul economic.

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale Arad.

No. 10108.1926.

Publicațiune.

În conformitate cu Deciziunea No. 78085 din 1926. a Direcțiunei Generale a Asigurărilor Sociale, se aduce la cunoștință tuturor pătritorilor și asiguraților, că **dela data de 1 Ianuarie 1927**, atâtea cotizații de boală cât și ajutoarele bănești de boală, lăuzie, alăptare și înmormântare, s-au fixat în cinci (5) clase, după cum se specifică mai jos:

Cl.	Salariul maxim asigurat		Salariul mediu asigurat		Cotizații 4% din salariul mediu zilnic	
	pe zi	pe săptăm.	pe zi	pe săptăm.	pe zi	pe săptăm.
I.	Fără sal. sau până la 25 L.	Fără sal. sau până la 150 L.	12.50	75.—	—50	3.—
II.	Dela 25—35 L incl.	Dela 150—210 incl.	30.—	180.—	1.—	6.—
III.	Dela 35—65 L incl.	Dela 210—390 incl.	50.—	300.—	2.—	12.—
IV.	Dela 65—85 L incl.	Dela 390—510 incl.	75.—	450.—	3.—	18.—
V.	Dela 85—115 L și peste 115 L	Dela 510—690 și peste 690 L	100.—	600.—	4.—	24.—

Ajutoarele bănești:

Cl.	Ajut. bănești de boală 60% din sal. med. zilnic asigurat		Ajut. bănești de leuzie 75% din sal. ziln. mediu asigurat		Ajut. bănești de alăpt. 50% din sal. zilnic mediu asigurat		Ajut. înmormânt. de 30% sal. zilnic mediu asigurat	
	pe zi	pe săptăm.	pe zi	pe săptăm.	pe zi	pe săptăm.	Leg. spor.	Total
I.	7.50	52.50	9.50	66.50	6.50	45.50	375	2400
II.	18.—	126.—	22.50	157.50	15.—	105.—	900	2900
III.	30.—	210.—	37.50	262.50	25.—	175.—	1500	3500
IV.	45.—	315.—	56.50	395.50	37.50	262.50	2250	4250
V.	60.—	420.—	75.—	525.—	50.—	350.—	3000	5000

Cifrele sunt trecute rotunjit în minus la cotizații și în plus la ajutoarele bănești.

Echivalentul competențelor în natură stabilită de Cons. Conducere al Casei

Alimentare pt. : uenie lunar în Arad 400 Lei în provincie 300 Lei

cală lunar în Arad 8-0 Lei în provincie 600 Lei

uenie lunar în Arad 600 Lei în provincie 500 Lei

cală lunar în Arad 1000 Lei în provincie 800 Lei

Locuință : în Arad 1 cameră 100 Lei, 2 camere 200 Lei, provincie 1 cameră 50 L, 2 cam. 100 L.

Haine : suma anuală 3000 Lei

Ghete : suma anuală 600 Lei

Pământ de jugher 1500 Lei

Grădină de jugher 2000 Lei

Iluminat pe an 200 Lei

Încălzit pe an 1000 Lei

Domnii patroni sunt obligați să anunțe de urgență din nou Casei Cercuale Arad, toți salariații angajați, spre a fi încadrați în noile clase. În caz de neanunțare, vor fi încadrați din oficiu, iar patronii, vor suporta eventualele consecințe.

Arad, la 20 Decembrie 1926.

Casa Cercuală a Asigurărilor Sociale Arad.

Nr. 26.686—1926.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru arendarea pe timp de 4 ani a parcelelor de pământ mai jos înșirate, în ziua de 26 Ianuarie 1927, orele 10 a. m. se va ținea licitație publică orală, în Biroul Serviciului economic (Primăria etaj, camera Nr. 104) în conformitate cu Art. 72 și următorii din Legea contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea la Serviciul economic în orele oficiale.

1. Parcela de 2 jughere, situată în str. Păcurarilor cu prețul de strigare Lei 500 arendă anuală.

2. Parcela de 1 jugher, situată în str. Ion Creangă cu prețul de strigare Lei 600 arendă anuală.

3. Parcela de 1 jugher 745 stângeni pătrați, situată în str. Faurilor, cu prețul de strigare Lei 1100 arendă anuală.

4. Parcela de 156 stângeni pătrați, situată în str. Ion Creangă, cu prețul de strigare Lei 435 arendă anuală.

5. Parcela de 2 jughere situată în str. Anton Pan, cu prețul de strigare Lei 1010 arendă anuală.

6. Parcela de 550 stângeni pătrați, situată lângă șantul Neuman cu prețul de strigare Lei 510 arendă anuală.

7. Parcela de un jugher cu conac situată în duleul Kribovara, cu prețul de Lei 2500 arendă anuală.

8. Parcela de un jugher cu conac situată în duleul Gulea, cu prețul de strigare Lei 2500 arendă anuală.

9. Parcela de un jugher cu conac situată lângă conacul Kristyori, cu prețul de strigare Lei 2500 arendă anuală.

10. Parcela de 100 stângeni pătrați, situată în bazinul sec, cu prețul de strigare Lei 120 arendă anuală.

11. Parcela de 300 stângeni pătrați, situată în str. Anton Pan, cu prețul de strigare Lei 300 arendă anuală.

Arad, la 14 Decembrie 1926.

Serviciul economic.

Marele magazin de pielării

VICTOR BOȘNIAC

Arad, Piața Catedralei Nr. 16

Furnizează cele mai solide și ieftine mărfuri din această branșă.

Nr. 29.980—1926.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidărit și acoperit cu țiglă pe anul 1927, în ziua de 24 Februarie 1927, orele 10 a. m. se va ținea licitație publică cu oferte închise în biroul Serviciului economic (Primăria etaj, camera Nr. 104) în conformitate cu Art. 72 și următorii din Legea asupra contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la Serviciul economic în orele oficiale.

Arad, la 14 Decembrie 1926.

Serviciul economic.

No. 29979—1926

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zugrăvit și vopsit pe anul 1927, în ziua de 24 Februarie 1927 orele 10 a. m. se va ținea licitație publică cu oferte închise în biroul Serviciului economic (Primăria, etaj camera 104) în conformitate cu Art. 72 și următorii din legea asupra contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la Serv. Econ. în orele oficiale.

Arad, la 14 Decembrie 1926.

Serviciul economic.

No. 585—926

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică generală că în ziua de 29 Decembrie a. c. la orele 9 a. m. se va ținea licitație publică în localul Primăriei Spineni pentru furnizarea mobilierului necesar școlii primare de stat din comuna Spineni și anume:

- 32 pupitre (bănci) școlare.
- 1 dulap pt. arhiva școlară
- 1 dulap pentru biblioteca școlară
- 2 mese de scris
- 2 catedre
- 2 table de scris
- 8 scaune.

Condițiunile de licitație se pot vedea sub durată orelor de serviciu.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu legea contabilității publice cu oferte închise și sigilate, pe cari concurenții le vor înainta Primăriei comunale Spineni.

Spineni, la 14 Dec. 1926.

I. Ursulescu Gh. Deta
notar, primar.

Nr. 26675—1926.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că pentru arendarea pe timp de 4 ani a parcelelor de pământ mai jos înșirate, în ziua de 29 Ianuarie 1927, orele 10 a. m. se va ținea licitație cu oferte închise în biroul Serviciului economic (Primăria etaj, camera Nr. 104) în conformitate cu Art. 72 și următorii a Legei contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea la Serviciul economic în orele oficiale.

1. Parcela de 3 și 1/2 jughere situată lângă Uzinele de apă pe teren inundabil cu prețul de strigare de Lei 5500 arendă anuală.

2. Parcela de 13 jughere 620 stângeni pătrați situată lângă Poligonul de tragere de Lei 18.000 arendă anuală.

3. Parcela de 10 jughere situată în duleul Gulea cu prețul de strigare Lei 6000 arendă anuală.

Arad, la 14 Decembrie 1926.

Serviciul economic.

Fondată la 1887.

Fondată la 1887

„VICTORIA”

Institut de credit și economii soc. pe acți

SEDIUL CENTRAL: ARAD, B. REG. FERDINAND 1-3.

Telefon 177 și 763. — Adresa telegrafică: „Victoria”

Secția comercială și devize: Bulev. Regele Ferdinand I.

No. 29. — Telefon: 330, 520 și 860.

Sucursale: Chișineu-Criș, Șiria, Ineu, Radna, Rovine (Pecica) și Buteni.

Expozituri: Săvârșin și Grănicerl (Otlaca)

Capital societății și fonduri proprii Lei 50.000.000 —

Resurse — — — — — „ 400.000.000 —

EXECUTA TOTFELUL DE OPERAȚIUNI BANCARE

Primește depuneri spre fructificare în Lei, Dolari ori alte valute străine pe libele și în cont-curent pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Are legătură de cont-c. cu toate băncile din țară și coresp. în centrele mari ale lumii. Bancă autorizată pentru operațiuni de devize.

Banca Românească

Societate Anonimă

Capital vărsat și fond de rezervă
436,700.000 Lei.

Sediul Central: BUCUREȘTI.

SUCURSALE: Arad, Bălți, Bazargik, Brașov, Cernăuți, Chișinău, Cluj, Constanța, Craiova, Cetatea-Albă, Galați, Ismail, Oradea-Mare, Sibiu, Satu-Mare, Soroca, Târgul-Mureșului, Timișoara, Tighina, Tulcea.

Adresa telegrafică: „ROMÂNEASCĂ.”

FABRICA DE ZAHĂR DIN ARAD

SOCIETATE ANONIMA

Capital Lei 150.000.000

Adresa telegrafică: „ZAHARAD”, Arad.

FABRICA

de Impletituri și Tricotaje din Arad

S. A. ARAD

CAPITAL 15.000.000 LEI

Specialitate în articole de sport tricotate și impletite, ciorapi, broboade, vatelină, stoffe tricotate.

VAPSITORIE PROPRIE

DIRECȚIUNEA

UZINELOR DE GAZ

A ORAȘULUI ARAD

Se află în situația plăcută, ca să servească On. public cu gaz de caloricitate înaltă, cu al cărui ajutor putem, ca în timpul de pace, lumina ieftin, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scălda. Instalațiunile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

UZINELE COMUNALE

SECTIA GAZ AERIAN: ARAD

Strada Muciu Scevola 9, 11 și 13. — Telefon: 27, 25 și 16.

BIROUL UZINELOR

din strada Eminescu No. 4 stă la dispoziția On. public în ce privește comenzi etc.

„Exploatarea pădurei Hălmagiu”

„ARADANA” SOC. COM. ȘI IND.

&

Frații Spitz

Exploatare de lemne de foc

Biroul central:

Arad, Bulevardul Regina Maria Nrul 9

Frații BURZA AradPROPRIETARUL FIRMEI
CORNEL BURZA

Telefon 604. COMERCIANȚI DE FIER (Engro și detail)

In depozit: unelte, sobe de fier turnate, vase de bucătărie, mașini economice, cazane de fier rachi, pluguri, grape, triere și obiecte de specialitate.

ELENA NEGUȘ ȘICLOVAN

ARAD, STR. TURNUILUI 3

Efectuește: COSTUME, PALTOANE, TAILLEURI
PENTRU DAME DUPA MODELELE MAI NOUI
ENGLEZE ȘI FRANCEZE, UNIFORME PT. ELEVE
ȘI ORICE ALTE LUCRARI

TRANSFORMARILE ȘI REPARAȚIILE SE FAC PROMT

IOAN BĂLAȘIU

Strada Meșianu, Casa bis. rom.

Mare magazin
de stoffe, mătăsuri, pânzeturi,
zephyre, plapome, trusouri
de mirese ș. a.In interesul D-Voastră cercetați
Croitoria de domni

Gheorghe Marița

Arad, strada tianu No. 13
poștă)iformele
de stoffeRedacția și
„Voința Poporului”
strada MihPalatul Cultural, pentru Biblioteca
48